

De welzijnswetgeving voor varkens is in alle lidstaten gebaseerd op dezelfde Europese richtlijn. Toch gaan landen verschillend om met de regels, blijkt uit onderzoek van de Animal Sciences Group in acht landen. Op sommige onderdelen zijn de Nederlandse regels strenger, op andere lopen ze achter. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het productschap Vee en Vlees.

Welzijnseisen niet overal gelijk in Europa

Door dr.ir. Ina Enting en ir. Izak Vermeij (ASG)

DENEMARKE: ORGANISCH

In Denemarken moet het materiaal (deels) organisch zijn. Om te voorkomen dat varkens er niet bij kunnen, moet het de vloer juist wel raken.

„Hebben ze in Brussel bedacht” is een uitspraak die je tegenwoordig vaak hoort. Veel wetgeving waarmee varkenshouders te maken hebben, wordt door de Europese Unie in richtlijnen vastgelegd. De Nederlandse overheid vertaalt vervolgens de richtlijn naar nationale wetten. Zo ook de EU-richtlijn voor het welzijn van varkens. Die is in Nederland vastgelegd in het Varkensbesluit. Voor een eerlijke concurrentie zou elke lidstaat de richtlijn op dezelfde manier moeten vertalen. Maar gebeurt dat ook? De Animal Sciences Group ging op onderzoek uit in acht landen. Nederland is vaker strenger dan de andere zeven landen, maar wat afleidingsmateriaal betreft komt het Nederlandse varken er bekaaid af.

Duitsland buitenbeentje

De Animal Sciences Group heeft de implementatie van de EU-welzijnsrichtlijn in Nederland, België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Spanje en Italië met elkaar vergeleken. Binnen de richtlijn zijn niet alle voorschriften onderzocht, maar er is een selectie gemaakt van de volgende items: huisvesting van dragende zeugen en gelten, oppervlakte per dier, vloeruitvoeringen (dichte vloeren, afvoergaten, spleetbreedte roosters, enzovoort), watervoorzieningen, licht en geluid en afleidingsmateriaal. De laatste wijzigingen van de richtlijn moesten vanaf 1 januari 2003 in nationale wetten zijn opgenomen. Zeven van de acht landen hebben hier (met vertraging) aan voldaan. Duitsland heeft tot nu toe alleen een ontwerp tekst gemaakt. Deze is nog niet opgenomen in geldende wet- en regelgeving. Omdat de oude wet al buiten werking is, heeft Duitsland geen welzijnswet voor

DUITSLAND: ONEETBAAR

In Duitsland mag het afleidingsmateriaal juist niet vervormbaar of opeetbaar zijn. Een zachte pvc-buis of hout voldoet niet aan de eisen.

varkens. De verschillende Bundesländer hebben voorschriften opgesteld, maar deze zijn juridisch niet bindend. Aan welke eisen Duitse varkensstallen nu moeten voldoen is niet bekend. De initiatieven voor nieuwbouw staan op een laag pitje.

Meer ruimte voor Nederlands varken

Groepshuisvesting. Gelten en zeugen moeten volgens de EU-richtlijn in groepshuisvesting, vanaf 4 weken na het dekken tot aan 1 week voor

de verwachte werpdatum. De Nederlandse wetgeving is strenger. Na de vierde dag na dekken moeten de gelten en zeugen in groepen. Maar het kan strenger. In Groot-Brittannië moeten de gelten en zeugen direct na het spenen in groepen, dus ook tijdens de berigheid en de dekking/inseminatie (zie foto).

Oppervlakte. Over het aantal vierkante meter per vleesvarken is al veel te doen geweest in Nederland. Niet verwonderlijk, want de Nederlandse wetgeving wijkt op dit vlak behoorlijk af van de EU-richtlijn. Volgens deze richtlijn moet een vleesvarken met een gewicht tussen 85 en 110 kilogram minimaal 0,65 vierkante meter vloer ruimte hebben. Deze ruimte is exclusief de ruimte voor voer- en waterbakken. In de Nederlandse wet is nu 0,8 vierkante meter opgenomen, maar vanaf 2013 geldt een norm van 1,0 vierkante meter (zie tabel). In Nederland geldt wel weer het kleine voordeel dat de mestspleet meegerekend mag worden in de oppervlakte. De andere landen doen dit niet (zoals België), of zouden dit niet doen als mestspelten toegepast worden.

GROOT-BRITANNIË: DEKKEN IN DE GROEP

In Groot-Brittannië moeten gelten en zeugen al direct na het spenen in groepen zijn gehuisvest, dus ook tijdens de berigheid en de dekking/inseminatie.

Dichte vloer. Het aandeel dichte vloer heeft in Nederland ook grote discussies opgeleverd. Vanuit de EU is er geen verplichting om gespeende biggen en vleesvarkens een gedeelte dichte vloer te geven. In Nederland is voor gespeende biggen, indien op betonvloeren gehouden, 40 procent verplicht. Voor vleesvarkens geldt altijd een aandeel van 40 procent. Ook in Denemarken mogen varkens alleen op een gedeeltelijk roostervloer gehouden worden. Voor gespeende biggen geldt zelfs een norm van 50 procent dichte vloer (zie tabel). Maar wat is een dichte vloer? Daarover verschillen de meningen. Een vloer wordt als dicht beschouwd als de vloer maximaal 15 procent (EU-richtlijn), 10 procent (Denemarken) of 5 procent (Nederland) doorlaat heeft.

Spleetbreedte. Sinds 2003 stelt de EU-richtlijn eisen aan de maximale breedte van de spleten in betonnen roostervloeren. 11 millimeter voor zuigende biggen, 14 millimeter voor gespeende biggen, 18 millimeter voor vleesvarkens en 20 millimeter voor gelten en zeugen. Nederland wijkt alleen voor de zuigende biggen, 1 millimeter af van de EU-richtlijn. Maar, in de Nederland-

se praktijk is het probleem meer dat de tot nu toe geplaatste betonroosters bredere spleten hebben. Al wordt bij de inspectie met een kleine marge op de norm rekening gehouden, de spleetbreedtes zijn dan nog vaak te groot. Duitsland kent dit probleem niet. Zij hebben altijd al betonroosters geplaatst die redelijk overeen kwamen met huidige nieuwe EU-normen. Tevens werd in de praktijk een ruime marge van 3 millimeter gehanteerd. De Deense varkenshouders kunnen ook opgelucht ademhalen. De norm voor spleetbreedtes van betonnen roostervloeren geldt alleen bij volledig roostervloeren. Door de verplichting tot een gedeeltelijk dichte vloer, heeft de norm in de Deense praktijk geen enkele waarde.

Groot verschil in afleidingsmateriaal

Nieuwe eisen zijn ook opgenomen over afleidingsmateriaal. Varkens (dus ook zeugen) moeten permanent over dit materiaal beschikken. Door alle acht landen is de tekst van de EU-richtlijn nagenoeg gekopieerd in de nationale wettekst. Van deze eenduidigheid is bij gebruik van andere materialen als stro, hooi en turf, niet veel

Tabel: Minimale vrije vloerruimte en aandeel dichte vloer

	EU	NL (tot 2013)	NL (vanaf 2013)	DK	B	GB	Fr	Sp	It
Vloerruimte									
■ Vleesvarken (85-100 kg)	0,65 m ²	0,8 m ²	1,0 m ²	EU	EU	EU	EU	EU	EU
Aandeel dichte vloer									
■ Gespeende biggen	0%	Beton: 40%	Beton: 40%	50%	EU	EU	EU	EU	EU
■ Vleesvarkens	0%	40%	40%	33%	EU	EU	EU	EU	EU

V-focus: onmisbaar als vee uw vak is

V-focus is een nieuw tijdschrift dat, in samenwerking met ondermeer de Animal Sciences Group, degelijk, betrouwbaar en helder inzicht geeft in de ontwikkelingen binnen de veehouderij. Adviseurs en moderne veehouders die op de hoogte willen blijven, vullen de bon in en nemen een abonnement op V-focus. Of ze kijken op www.v-focus.nl

meer terug te vinden. In Nederland wordt een ketting breed toegepast – die is toegestaan als afleidingsmateriaal. Groot-Brittannië en Denemarken hebben een andere visie dan Nederland, maar zijn het onderling ook niet eens. In Groot-Brittannië moet het materiaal aan een hokwand of het plafond bevestigd zijn. Om vervuiling te voorkomen mag het de vloer niet raken. Het moet daarnaast permanent vervormbaar zijn. Zachte pvc-buizen vallen in deze definitie; kettingen niet (zie foto). In Denemarken moet het materiaal (deels) organisch zijn. Om te voorkomen dat varkens er niet bij kunnen, moet het de vloer juist wel raken (zie foto). Kunststof ballen vallen niet in de Deense definitie van afleidingsmateriaal. Temeer omdat dit als speelgoed wordt gezien en niet als manipuleerbaar afleidingsmateriaal. In Duitsland is men een nog andere mening toegedaan. Het

afleidingsmateriaal mag juist niet vervormbaar of opeetbaar zijn. Een zachte pvc-buis of hout voldoet niet aan de eisen (zie foto). Varkens in Spanje moeten het veelal nog zonder afleidingsmateriaal stellen omdat de Spaanse varkenshouders niet van de eisen op de hoogte zijn. Zij weten niet dat ze hun nationale wet overtreden.

Naleving

De Food en Veterinary Office (FVO) van de EU is belast met de inspecties op naleving van bijvoorbeeld de welzijnsrichtlijn in de EU-lidstaten. Zij kijken of een land de richtlijn in zijn nationale wet heeft geïmplementeerd en hoe de naleving op de bedrijven wordt gecontroleerd. Nederland, Italië en Spanje zijn in 2005 voor de tweede keer door de FVO bezocht. Onder andere Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië en België kunnen in 2006 een tweede bezoek verwachten. De lidsta-

ten zijn zelf verplicht om te controleren of de richtlijn in de praktijk wordt opgevolgd. In Nederland doet de AID dit. Over het algemeen neemt binnen Europa het belang dat aan dierenwelzijn en de inspecties worden gehecht, af naarmate je naar het zuiden zakt. De FVO omschrijft voor landen als Denemarken, Nederland en Groot-Brittannië de implementatie van de welzijnswetgeving als 'goed' en 'consistent'. Voor landen als Frankrijk, Italië en Spanje als 'onvoldoende' tot zelfs 'gebrek aan wil'. Het lijkt erop dat deze landen er niet met een éénmalige berisping van afkomen.

Het rapport "Level playing field in de varkenshouderij. Implementatie, interpretatie en controle op naleving van EU-richtlijnen voor de varkenshouderij" is via de site van ASG, www.asg.wur.nl, link 'publicaties' te vinden.

GROOT-BRITTANNIË: VAN DE GROND

In Groot-Brittannië moet het materiaal aan een hokwand of het plafond bevestigd zijn. Om vervuiling te voorkomen mag het de vloer niet raken. Het moet daarnaast permanent vervormbaar zijn. Kettingen zijn taboe.

Ja, ik neem een abonnement op (6 nummers) V-focus en maak gebruik van de speciale aanbieding van € 40,- in plaats van € 53,-.

Dhr./mevr.: _____
 Naam bedrijf: _____
 Adres: _____
 Postcode: _____
 Plaatsnaam: _____
 Telefoon: _____
 Email: _____
 Branche: _____

Ik betaal na ontvangst van de factuur
 Ik machtig AgriMedia om het verschuldigde bedrag af te schrijven van bankrekeningnummer: _____
 Datum: _____
 Handtekening: _____

De ingevulde bon kunt u in een envelop zonder postzegel verzenden naar: AgriMedia, Antwoordnummer 8, 6700 VB Wageningen of faxen naar: 0317 46 56 71

*Aanbieding geldt alleen voor Nederland en België. Abonnement en lezertijdschrift worden ingezonden en worden aan het eind van het kalenderjaar automatisch verlengd. Abonnementen ten einde zijn uitsluitend na schriftelijke opzegging vóór de zwaartepunt van alle jaren. Opzeggingen worden te allen tijde schriftelijk bevestigd.